

Kulturveckan med visletardagar*

Nu ska alla visor som sjungits i Gnesta kommun bli nedtecknade.

Anita Hedlund och Agneta Bertilsson från Kultur i Sörmland kommer att ha två "visletardagar" för att samla in visor som skall dokumenteras.

Insamlingen av visor är ett pilotprojekt och meningen är att liknande "visletardagar" ska ordnas i Sörmlands alla kommuner.

- Vi vill ha visor som inte finns dokumenterade någon annanstans. Det kan vara nya eller gamla, roliga eller sorgliga, vackra eller fula, säger Anita Hedlund.

Det har inte gjorts någon visinsamling i Sörmland sedan 1930-talet. Då reste Nils Dencker från Åsa folkhögskola runt och gjorde en inventering. Blä träffade han spelmannen Karl Albert Blomqvist, född 1871, från Yttervalla i Gnesta.

Liten vaggvisa

- Dencker fick 14 stycken melodier av Blomqvist, säger Anita Hedlund.

- Blomqvists mormor, Brita Kristina Jonsdotter, från Avla by i Gåsinge, sjöng visor. I Denckers papper står det att Blomqvist berättade att "Hon hade fjorton grannar i Avla by, där sjöng dom och dansade." En liten vaggvisa som Brita Kristina sjöng låter så här:

f r n r n r n m m i W l

I

W ~ ~ ~ ~ 1

Säger Anita Hedlund. Den finns i massor av varianter och det vore väldigt roligt att få olika versioner av samma visa.

Beväringsvisor

Men det är inte bara barnvisor som Anita Hedlund är intresserad av. Det finns visor som sjöngs för att underlätta arbetet, ibland för att hålla takten eller bara för att lätta upp ett enformigt arbete. Det finns också bevärings- och soldatvisor.

- På väg till rekryten på Malmahed sjöngs det en del - de visorna var kanske inte alltid så prydliga - men är ändå intressanta, menar Anita Hedlund. Dryckesvisor, snaps- eller nubbevisor vill vi också ha in, liksom visor med anknytning till årets högtider, liksom kärleksvisor, emigrantvisor, skämt- eller nidvisor.

Visor i gömmorna

Anita Hedlund och Agneta Bertilsson kommer att finnas på biblioteket i Gnesta på onsdag och torsdag eftermiddag.

Det material som kommer in kommer sedan att sättas samman och blir det tillräckligt mycket kan det bli ett ALU-projekt.

- Kom och berätta vilka visor ni har i era gömmor, ber Anita Hedlund alla gnestabor.

- Vi kopierar era nedskrivna visor, vill ni sjunga spelar vi in på band. Vi vill också ha tips om visor och kan ni inte

Berättade om Hertig Karls matvanor

Kulturveckan i Gnesta fortsatte på måndagen med ännu ett "kulturellt överfall".

Det var lunchgästerna på Gnesta Hotell som fick höra 1:e antikvarie Anna-Lena Pocock Bergström och antikvarie Gudrun Anselm från Läns museet berätta om Hertig Karl och tidstypisk mat.

Dagen till ära serverades lunchgästerna också en kycklingrätt med saffran tillagad efter recept i en gammal kokbok från 1600-talet.

Anna-Lena Pocock Bergström passade på att berätta om Gustav Wasas yngste son, Karl, som ofta rörde sig i trakterna kring Gnesta, då Sörmland var en del av hans hertigdöme.

Gudrun Anselm, som ägnat sig åt att studera den tidstypiska maten, beskrev hur det gick till vid en måltid i högre ståndsmiljö. Massor av rätter förekom och man

Större måltider indelades i flera serveringar. Det stora modet är kryddor, varför maten är starkt kryddad och saltad.

Efter den första måltiden satt gästerna kvar vid bordet medan bordsduken byttes. Nästa måltid dukades upp och bordsduken byttes ut och in med nästa o.s.

Det var heller inga dåliga måltider som dukades upp. En beskrivning från sent 1600-tal berättar om en första anrättning som innehöll kokta höns, fisk, kalkon, tårter, harar, musslor, stek, pastej, mos och bakelse.

Därefter serverades bland annat ostron, hjärpar, bakelse och kokt kött.

Mycket vin

Under den tredje måltidsanrättningen serverades ärtskockor, kräftor, stekta fåglar, äpple, tårta, gås, rökta tungor, bakelser, mos, svinhuvud.

Därefter vankades det frukt och konfekt.

Till en sådan stor måltid,

Anna-Lena Pocock Bergström som elegant högre ståndsdam, talade om Hertig Karl. Gudrun Anselm, föreställde en dam ur lågadeln.

Foto: KERSTIN EKDAHL

Foto: GERTRUD HERMELIN

Anita Hedlund Kultur i Sörmland kommer att samla in visor och ramsor som finns i Gnesta under kulturveckan. Hon framträder även på Träffpunkten i dag, tisdag, och sjunger upp-teckningar av gamla visor från Gnesta.

vagga. Kossa, rulla långskank, så långa ben du har. Får du leva länge så blir du lik far din".

Suttit i knä

lund. Hur många av oss har väl inte suttit i knä på mormor eller farmor och lärt sig visor? Förr hade nästan alla ett litet förråd av visor och ramsor som man sjöng för